„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт годин . . . . . 3 ф. 50 н.
Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год 16 дин

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се од сваке врсте 6 нов. оваких ситних слова, а за жит се плаћа 30 новч. сваки пут.
За „**Приопслано**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе„ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 168. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 10. НОВЕМБРА 1896. **ГОДИНА XXXI.**

СЛОГА У ТРОЈЕДНИЦИ.

(Глас из Срема.)

Идемо на сусрет изборима за народно црквени сабор, а идуће године истећи ће мандати и за троједнички земаљски сабор, па како то дочекујемо, чинимо ли потребне спреме за то?

Нигде никаквог покрета не можемо да приметимо, а поред тога су наше страначке прилике у Троједници сада замршеније но икада што су биле.

„Загребачки политичари“ потрудили су се, на својој познатој мајској конференцији, да политички и страначки појмови још мутнији и заплетенији буду, но што су и до сада били, и тиме је наступила права народна неслога у Троједници.

Самозвана управа „српске самосталне странке“ изазвала је на тој конференцији расцеп у странци, одгурнувши од себе најодлучније, најугледније елементе, те их тако приморава, да се засебно као опозицијона странка на политичном пољу организују, ако се садашњем неприродном положају што пре не учини краја, те се реорганизација целе „самосталне“ странке не предузме, странка не пречисти од дволичних елемената и опет окупи око себе све чисте и одлучне народњаке, самосталце.

Но то би све морало бити на јавном народном збору, а не у неким скривеним „ширим“ или „ужим“ конференцијама, у које сазивачи позову онолико чланова, и онаких личности, колико и какве су таман потребне и згодне, да се протури оно, што су сазивачи у напред скували, и само би се на таком збору опет у Троједници успоставити могла народна слога на политичном пољу, а што је истоветно са јединством странке, јединством страначке управе и јединство органа.

А да би то требало што пре учинити, то се види по тешкоћи, на коју наилази успостављање народне слоге у ужој Угарској, где су та три јединства, без које се политична народна слога ни замислити не да, сасвим порушена тиме, што су организоване две опозиционе странке, са две управе и два органа.

Па то би исто тако тешко било спровести и у Троједници, када би се и онде политички засебно као странка организовали они досадашњи самосталци, које је мајска загребачка конференција отуђила својим познатим несрећним решењем: да не могу бити чланови никоје странке на автономном пољу, већ само новостворене територијалне троједничке автономне странк , која никаква смисла нема, и уништава и цепа јединство наше митрополије; и та би тешкоћа све већа била, што дуже устраје садашње стање, нарочито када би ова засебно организована политичка странка, у своју засебну управу још покренула поред „Србобрана“ и свој троједнички лист.

До свега тога не би смело доћи и троједнички родољуби опозиционари би морали без одлагања да се покрену и да успоставе јединство самосталне странке, да би остало и јединство управе и јединство органа страначка, да се успостави троједничка народна слога!

То би био први најпотребнији корак којим би требало да се отпочну спреме за изборе за земаљски сабор, јер иначе ће сву српску опозицију у Троједници разнети владиновачки ветар, — и ми ћемо са своје неспреме да кукамо на реках вавилонских.

Па кад ће се већ почети те изборне спреме, када се сада још нигде никаква кретања не види?

Код овако жалосних прилика заиста мора се човек чудити и крстити, да „Србобран“ отвара своје ступце свом дописнику из уже Угарске да оданде пребацује опозицији у ужој Угарској, да јој намеће своје мудре савете о потребним спремама, па чак да је и пред народом омаловажава и слаби страначки запт и ред. Зашто су српске опозиционе странке у ужој Угарској заједнички решиле пасивитет, то су оне опширно образложиле у свом прогласу, и ти су разлози свугде у свој штампи са одобравањем примљени, само се нашао „Пестер Лојд“ да подмеће друге разлоге, наиме немоћ и неспрему српској опозицији, и то је писао садашњи стални сарадник „Лојдов“ познати *Ђурковић* — и у истом реду се нашао са њима „Србобран“. Његов сарадник из уже Угарске више пута заједа пасивитет и спомиње неспрему и немоћ српске опозиције. Зар може „Србобрану“ подићи углед и на част му служити, када ступа у један ред са Ђурковићем и „П. Лојдом?“

Но нуто чуда! И то још није доста. Наскоро је био у *Србу* накнадни избор и „*Србобран*“ *препоручује својим једномишљеницима пасивитет*! Где је ту конзеквенција?

Где су те таке спреме?

Где нам је слога?

Не замерамо што „Србобран“ хоће да тражи трун у туђем оку, међусобна контрола и критика потребна је, — ал не треба заборавити ни на своје брвно.

Тако стојимо на политичном пољу са народном слогом и изборним припремама у Троједници, али не стојимо друкчије ни боље, ни на народно-црквено автономном пољу.

Ту је она позната мајска загребачка конференција поред постојеће три автономне странке створила још једну: самосталну и поцепаност начинила још већом и већ сам тај чин одузима права „Србобрану“ да стане на неку висину, и оданде једнако придикује српској опозицији у Угарској о слози. У његовој кући је највећа неодређеност, највећи страначки замршај, а он се држи позваним да испред комшијских врата чисти!

Зар доликује у таким приликама „Србобрану“ да пушта свога дописника из уже Угарске, да у оном фамозном чланку „У добри час“ (бр. 121.) којим је обманув читалачку публику, једнако намеће опозицији у ужој Угарској своје мудре савете о потреби народне слоге нарочито с погледом на предстојећи наш автономни сабор, „који ће имати пресудна значаја по наш народ и његову автономију“, и да се каже: „народна слога ће за извесно утицати на њихове (посланичке) изборе, те ће испасти у корист нашега народа и његове автономије. Шта неслога може, то су показали избори 1890. год. а шта је после било сви знамо. Дакле све зависи од народне слоге!“

А овамо видимо да „Србобран“ баш ништа не чини да се та народна слога у самој Троједници успостави и да баш он ствара још већу народну неслогу стварајући неки монструм, неку троједничку самосталну автономну странку, поред већ постојећих!

Е тако испада ствар, када се са висине меленачке баре посматрају светски догађаји кроз дурбин мржње на „Заставу!“

Не видите ли у какви сте ћор сокак ушли?

Члан радикалног клуба, који је из уже Угарске, у противности са становиштем своје странке, у мржњи на страначки орган, једнако тера воду на туђу воденицу, заступа у „самосталском“ „Србобрану“ народну слогу при изборима за автономни сабор, у оном „Србобрану“ који је у ту слогу нову деру пробио, који са автономном опозицијом из уже Угарске неће никакве свезе, нити иде за тим да у Троједници на автономном пољу буде народне слоге!

Или можда неко може бити из уже Угарске, а бити члан троједничке автономне самосталне странке, па ипак тражити мандата у ужој Угарској, где и нема самосталних троједничких бирача?!

Какве су то противности, каква је то збрка, како мислите из свега овога да се извучете господо око „Србобрана?“

Зар у Троједници не ће зависити избори за нар. црквени сабор исто тако од споразума и народне слоге као у ужој Угарској; — зар се на троједничким автономним биралиштима не ће мерити: „да ли ће бити автономије или не?“; — зар онде могу без икакве штете да се на биралишту хватају у коштац кандидати: радикалне, либералне, самосталне и клерикалне странке, — а у ужој Угарској, где је мање странака, где нема самосталаца, ту је зар, само опасност ако не буде народне слоге??

Или мислите ли да само у ужој Угарској треба народне слоге а у Троједници не? Да или не?

Је ли она *могућа* у Угарској, је ли она могућа у Троједници? Да или не?

А ако је могућа, *како је* могућа, на *који начин*?

Одговорите, кажите тачно, јасно и отворено!

Придика и декламација је већ доста било!

Нови Сад, 9. новембра.

Автономни инкомпатибилитети. Пишу нам из *Ср. Карловаца:*

„Последњи допис вашег пештанског извештача, где тражи, да се на првом сабору рашчисти питање положаја народног и манастирског фискала, подсетио ме је и на злоупотребу инкомпатибилитета, која се увукла у нашу автономију. Нигде на свету тога нема, чега има код наше автономије, да једна и иста особа у једној и истој ствари кроз више инштанција, степена, суделује при решавању, суђењу, тако је нешто искључено не само са правног, већ и са моралног гледишта. Но у нашу се автономију то зло увукло, и ви ћете наћи да једна и иста особа суделује при решавању једне ствари у црквеној општини, после опет у епархијском одбору и најзад и у трећем степену код митрополијске власти. Где ту може бити, да се онда непристрасно решавају ствари? Сам патријарх председава и одлучује у једној ствари у епархијском административном одбору, после опет одлучује као

ПОДЛИСТАК

СЛИКЕ И ФАНТАЗИЈЕ ИЗ ЖИВОТА.

Почетак.

У неком богословском друштву запита неко:

„Шта је радио Бог пре него што је створио свет?“

Много се говорило и препирало. Чуле су се најчудноватије тврдње, јер сваки хтеде да му тумачење изгледа оштроумно, а при том је гледао, да му тумачење не буде обично.

„Да ли је он у опће морао штогод радити?“ запита уједаред неко сумњиво.

„Заиста!“ одговори му сусед, „ништа није Богу мрскије него беспосленост; зато и јесте она мати седам смртних грехова. — Како си ти доспео до те сумње?“

„Јер ме ни једно друго тумачење не може да задовољи“

„Можда те је моје тумачење довољно,“ рече сад неки старац, који је до сада седео мислећи и не мешајући се у расправљање: „Ја мислим, Господ је потрошио време дуге вечности пре свега на размишљање, како ће почети своје шестодневно дело.

Говор у себи.

. . . . И он је говорио у себи:

„Дакле банкротирао је Чудно! . . . Ко би то мислио? До душе, његова раскош била ми је још пре врло сумњива; знао сам, да се то неће добро свршити. Штета за тог човека, био је добра срца, био приправан да помогне и делом и саветом, где га год позиваху у помоћ. — Наравно, лако је бити добра срца с новцем других људи. То је било лакоумље, лакоумље без основа! Најпосле и не заслужује боље — У истини био је ипак само поносит, охол човек и што је учинио, учинио је себе ради а не за вољу других. — Шта ли ће сад почети? Ја би се на његову месту убио. Али за то му не достаје храбрости — Само ми је непријатно, што управо не знам, како би се понашао према њему. Случајно се морамо скоро сваки дан да састанемо, па га не могу тек са свим превидети. Он ми је чак кадгод и понешто учинио. — Управо, боље да о том ћутим! Најбоље ће бити, да га избегавам, у колико је могуће. — И при томе сам ја њему учинио услугу. Зацело! Он ће ми без сумње захвалити, ако га не будем подсећао мојим присуством на боља времена . .“

Морални Асим.

Неког зликовца вођаху на вешала, Асим гледаше забринут и рекне погледав на небо:

„Хвала ти, Боже, што ниси дао да будем покварен као овај.“

Неки пијанац тетураше кроз улице, док не паде у блато и лежао је тамо на ругло свету.

„Хвала ти, Боже, што ниси дао да будем за ругло свету као евај.“

Тако беше одузео себи живот, један човек скочив у реку. То беше коцкар, који је проиграо своје имање и туђе које му је поверено. Кад га извукоше из воде био је већ мртав.

Асим гледаше то забринут и рекне на то, подигав очи према небу:

„Хвала ти —“

„Стој, пријатељу!“ прекиде га неки глас, и нечија рука удари га по рамену.

Он се окрену чудећи се.

То беше велика, јака жена са лепим, заводним лицем, у коме ипак лежаше чврста црта простоте.

„Ко си? Шта ћеш?“ питаше Асим.

„Знам, да ме не познајеш. То је твоја срећа; јер да сам икад дошла теби, зацело би ти истерала врлину из куће и ти не би могао као сад захвалити небу тако понизно и охоло. Захвали зато мени, што сам обилазила твој праг.“

„Ко си?“ питаше Асим поново.

„Ако ме донесе случај, онда се зовем — прилика, ако ме нанесе воља, онда се називам — искушење.“

Читање.

Госп. X — назваћемо га X. ма да није баш „непозната величина“ — дакле госп. X. познати приказивач књига у „Дневним новинама“ беше мало болестан, морао је остати у постељи. То му је било врло досадно. Шта да се ради? Да се чита? Наравно!

Донесу му неколико књига и узме прву најбољу у руке. Наслов књизи учини му се познат.

„Још је нисам прочитао“, мишљаше он, „јер књига ето *није још расечена*, али — ајде да видимо садржај.“

И он расече књигу и почне читати.

„Збиља детињасто“, говорио је полугласно, пошто је прочитао неколико страна.

Ипак је читао даље,

„Већ постаје досадно“, помисли и зевао је неко време, „него да покушамо још једном, ваљда ће после бити боље“.

Читао је даље.

Али не дуго. Јер је већ после неколико часака бацио књигу љутито од себе и повикао:

„Но, таких будаластих ствари нисам још видео. Та, то је безобразно злоупотребљавање папира и штампарског црнила!“

Погледа опет наслов и размишљаше мало. Тада је гледао прилично забезекнут у њу.

„Та то је књига“, мрмљао је тихо, „коју сам скоро повољно приказао! Превео **М. Сим.**

председник саборског одбора. Није ли ово аномалија, какве нигде на свету нема? Па нашто онда варати свет правом призивања, када у разним степенима те исте особе то исто решавају. То значи свет за нос вући, а тога неби смело бити ни код нас, то до душе нигде није написано, али се противи основним начелима правним и моралним.

Па тако је и са положајем фискала народних фондова дра *Полита*, који је уједно фискал епархије бачке те у истој ствари у два степена реферише, да богме увек једнако, те се право призива чини илузорним. Примера ради да наведемо само случај са новосадском општином. Ту је др. Полит, који је као општинар гласао при избору једне трећине скупштинара на листу која је пропала, у другом степену код епархијске власти као фискал тако је реферисао и таку одлуку поднео, којом се онај избор уништава а која је јединствена са своје партајичности и несмисла, — и сада пред саборским одбором као трећем и последњем степену, и опет одлучује при решавању др. Полит као фискал, и наравно, да ће се, *све у славу народне слоге* заузети са целим браниковачким штабом, који је око патријарха као: секратар *Секулић*, па *Меанџић*, па *Обреновић* и т. д. да се његово првашње решење потврди и у Н. Саду нов избор трећине нареди те да се тиме радикалима натруни и освети. Дивни изгледи за слогу!

Но као да ће се бар у питању овог фискалата инкомпатибилитет уклонити, јер је, као што вас најпоузданије могу известити, епископ бачки, због неких несугласица, суспендовао дра *Полита*, а овај је поднео призив свој на саборски одбор, и сада ће се опет горњи штаб заузети, да бачки епископ подлегне са својом суспензијом, што би могло бити, поред познате суревњивости.

Први сабор, што се буде састао, имао би у начелу да забрани сваки инкомпатибилитет и изрече, да ни једна особа, ни у ком својству, не сме суделовати при истој ствари у разним степенима власти. "

*

Мађари и Гледстон Говорећи о Угарској држави Гледстон је пребацио прекор Мађарима овим речима: „Мађарска државна идеја не може никога задобити насиљем. Због црквено-политичких закона мађарска је државна идеја још омрзнутија постала код народности. Угарска ради са свим противу својих интереса кад пристаје на status quo (постојеће стање) на истоку. Рат између Русије и Аустро-Угарске само је питање времена, док Русија не сагради своје железнице. Угарска би могла то време употребити да стече себи нове симпатије источних народа и устане за њихово ослобођење. Место тога она у кући изазива верски рат, а то је погрешна, неморална политика." То је савет који је Гледстон дао Мађарима. Добро би учинили кад би му обратили озбиљну пажњу.

Политичке новости.

Угарска. Из *Мохача* јављају да је при избору посланика за земаљски сабор, који је одржан у прошли четвртак, победио кандидат Апоњеве странке *Јагић* са 1440 гласова против владиновца *Стајевића*, који је добио 1229 гласова.

*

Троједница. У прошли четвртак у 11 сах. пре подне се састао троједнички земаљски сабор. Пошто је председник Васа *Ђурђевић*, реферисао у неким стварима, прочитан је краљевски рескрипт, којим се сабор позива, да обави изборе заступника у заједнички сабор. Пошто су за тим примљени изборни записници новоизабраних посланика и још неке ствари, седница је закључена и друга заказана за данас суботу, када ће и напред споменути избор да се обави.

*

Србија. Јуче, у петак, отпутовао је српски краљ Александер у *Беч*. Краљ-син, састаће се у Бечу са својим оцем на добру банкара *Пфлаума*, које се налази у близини Беча, јер Александар неће да се зна и да има сведока, да се он састао с Миланом. Дакле га се и он већ стиди.

— Из *Београда* јављају неким листовима, да је скопљанска турска власт тамошњи српски конзулат ставила под полицајни надзор и сваког повлачи на испит, ко иде у зграду српског конзулата. Против овога је протестовала српска влада и добила је на овај свој протест уверење из Цариграда, да ће дотични чиновник, који је тај надзор наредио, бити отпуштен.

— Скопљански мутасериф претио је тамошњим Србима апсом, ако би се ови тужили на своје стање пред страним конзулима. На протест руског и српског конзулата, турска влада је отпустила овог мутасерифа.

— Краљев ађутант *Косидолац* стигао је у Петроград, а после тога отишао је у Царскоје Село, где је цар руски у почаст његову дао велики ручак. Косидолац је отишао у важној мисији у Петроград, али се за сад још не зна у каквој.

*

Македонија и Стара Србија. Од подужег времена бави се у *Скопљу* једна комисија која нешто извиђа код кадије по тужби државног тужиоца. По вароши се носе гласови да је државни тужилац, обишав тамницу Куршумли хан, нашао тамо више од 500 људи, који не знају зашто су затворени, а власт још мање. С тога је поднео тужбу у Цариграду против валије, и сад одређена комисија има да извиди ствар. Може се с основом веровати, да је Куршумли-хан препун невиним људима. Није реткост да отуд човек изиђе у слободу пошто одлежи по годину и више без икакве кривице. Органи турске власти често апсе невине људе само да подвале један другом.

— Из *Плевља* пишу: На глас да нам долази митрополит Дионисије, настала је велика узрујаност у нашем грађанству. Чорбаџије које од двадесет година на овамо плаве скоруп и гутају општинске новце, нису ни мало раде митрополиту нити им се допада што он о свакој пари тражи чист рачун. А народ, коме су изелице чорбаџије додијале, с нестрпљењем изгледа митрополитов долазак надајући се, да ће поднети мало рена под нос овим скакавцима те да искијају поједену муку. Ето отуд је узрујаност: једни дрхте због рачуна и бојазни да крваво плаћају по ћердане приходе, а други ликују што ће се једном учинити крај расипању народног новца и што ће митрополиту поћи за руком да заблуделе поврати на пут истине и тако отклони несносне распре и зађевице у нашој општини.

— Пре неколико дана дође у *Сеницу 40 Арнауша*, те захтеваше од Срба, који су као чланови у суду код кадије паше и у општини — да се главом не шале одлазити на своју дужност, иначе ће их све искасапити. Нарочито су претили проти Васи Церовићу. О овоме извештен је мутесариф, па место какве утехе добивен је одговор: да не слушамо што говоре Арнаути. А можемо ли не слушати кад се тиче наших глава? Арнауте против Срба највише буни Етем ефендија, аустријска потркуша и плаћеник.

*

Босна и Херцеговина. Из *Мостара* пишу: Окупатори се не шале, већ се јако спремају. Тврђаве под Велешом и на Хуму око Мостара спремају се и везују телефоном с главнијим гарнизонима. Јесте нека мука. Или се окупатори боје, да ће се с које стране да запали или намеравају попалити још оно кућа у Старој Србији и Македонији што су поштеђене од Арнаута, па за времена осигурати овде леђа.

— Из *Ливна* пишу: Ево и мене да вам се јавим из Крајине некад чувене са четовања, а данас јој ребра пуцају. За турског господства Крајина беше крвава хаљина, у њу се стицаху борци слободе те пушчаном грмљавом протестоваху противу насиља. Она је и данас крвава но не због борбе за слободу; њу данас крваве окупатори да би учврстили ропство. За турског вакта само се православни Срби бунише; јер једини и бијаху стегнути, а сад нису ни католици сви задовољни. Истина незадовољство католика не потиче из жуђе за слободом, они се љуте на власти што им по гдекоји пут завире у манастире те изврше преметачину. Недавно се учини преметачина у католичком манастиру Горици, па се сада и истрага води у највећој тајности. Преметачини је приступљено како фратри причају под изговором, да у манастиру има скривеног оружја, али није тако. Прави ће узрок бити крријумчарење дувана. Проповедници католичанства нису с раскида и да мало покријумчаре, па кад дођу у теснац, онда се код залуделог народа перу и ствар друкчије престављају. Гвардијан је протестовао против преметачине и сигурно да ће и успети, јер католички попови нису што и православни мостарски Православним се гледа да створи кривица, а католичким се опрашта чим се утврди да је има. То је за то, да се представници православне цркве, и ако узоритог поштења, понизе у очима народа, а католички, ма прљави од главе до перчина, истакну чисти као од мајке рођени.

— Из Плевља пишу још: Сулејман паша, из каквих побуда не знамо, наредио је ових дана, те је извршен претрес у неколико мухамеданских кућа у обližњим селима; а претресом је нађено у њиховим зградама, по неколико комада аустријских војних пушака са муницијом. Сви су они признали, да су ове пушке купили, од аустријског гарнизонског пушкара и то са муницијом по 80 крајцара комад (!?). После овог претреса Сулејман паша, предузео је озбиљне мере, да осујети аустријском гарнизонару протурати оружје у Арнаутлук. Но ми велимо касно се сетио! Писац ових редака у положају је доказати ако устреба и пред судом, да су војници овдашњег аустријског гарнизона под именом да крријући продају пушке, за непуну годину дана протурили су преко 1400 комада пушака, а по незнатну цену од 1.20 крајцара! Ово је начин, да се не би могло пребацити аустријским властима како поклањају Арнаутима оружје, већ бајаги гарнизонски пушкар кришом продаје пушке! Зар се ово може што друго назвати већ поклон? Кад се данас у Плевљу може да купи аустријска пушка од 25 форинти фабричне вредности за 1.20 крајцара! Ми и опет велимо Сулејман паши, касно се сетио! И веома нам је за чудо, да ни једна мухамеданска кућа у вароши није претресена. Ма да зна паша под сигурно, да у свакој има по: 1, 2, 3, а у неких и по пет комада аустријских војничких пушака.

*

Грчка. Грчко колебање у последње доба још је живље постало. Њихов краљ ударио је у посете извесних дворова од којих би се могао за Грчку надати каквоме ћару. Изгледа му да се Русија не ће замерити својим најсталнијим савезницима Србији и Црној Гори, ако дође питање деобе Турске, па је пошао на страну тројнога савеза. То његово врдање, и писање грчке штампе противу Русије, која не ће да се заложи за ову банкрот државу, што једнако одржава у Турској неке најмљенике као тобож некакве устанике, наљутило је Русе те и ови сад називљу Грчку неблагодарном и колебљивом. Париски „Нор" полуслужбени лист руске владе опомиње Грке на дужност, коју имају према Русији, као ослободитељци Грчке испод турског јарма. Али наговештава им, како је непоштено од њих, што траже, да их Русија потпомогне на штету Словена и онде, где она нема својих елемената. У Грчкој, вели „Нор", нема више правих Јелина и патриота, но шпекуланата, који гледе да се обогате. А они су Грчку задужили а Турску до банкротства довели.

КАКО СУ ТЕКЛИ ИЗБОРИ.

Изјава. У 153. бр. цењене „Заставе" од 13. октобра т. г. у белешци из „Ловранског среза" спомиње се: „да је овдашње цело Српство на челу са неким свештеницима било уз владину странку." Пошто се из исте белешке може закључити, да сам и ја за владиног посланика радио — јер нас српских свештеника у овом срезу и нема више од двојице — то овим изјављујем да се у послове избора у опште нисам мешао, и нисам ни за једног истакнутог кандидата у овом срезу гласао. — У Срп. Св. Петру, 1. (13) новембра 1896. *Иван Алексић* свештеник.

*

Старо-Кањишки срез. Као што вам је познато у нашем срезу приликом прошли избора изабрат је што силом, што милом за посланика владин кандитат Безереди Иштван, против Угроновца Томпе Антала. Али ће се овај избор по свој прилици изјаловити. Господа што ведре и облаче, у муци и процепу заборавише завирити у бирачке листине, те да нађу, да ли је „сербес" (слободно) бирати тога господина на основу изборног закона. Они то не урадише па нека их — нека каве. Али опозицији није ишло у главу, да тај човек има гласа, па тек је ономад дошао из војске (он је активан официр био), а по закону војник нема право гласања. Овамо, онамо, елем се прокљуви, да г. сада већ изабрати посланик, нити у Суботици, нити у Сомбору нити пак у Парабућу има гласа. Па вала ко није бирач неможе бити ни изабрат. Даклем као што видите, готова грозница.

Даље вам могу, из најпоузданијег извора јавити, да је призив већ састављен, хиљадарка је већ на асталу, без које ни протест нема снаге, и чека се само да дође у суботу кр. јавни бележник, па да легализира потписе на призиву, те да се овај на своје определење пошаље. Још вам јавити могу, да је овд. опозиција намерна, да, у случају ако се овај прошли избор уништи као што би по правди требало и да буде — да ће од своје стране кандидовати самога Угрона, али ако се овај не би кандидатуре примио, онда Холо-а, или Барту Микл. Нама Србима је све једно, а био Шавле, а Павле! И тако ћемо ми бирачи овога среза имати прилике да уживамо у врлинама, које зову неморал и корупција.

Овом приликом не смеш заборавити да споменеш, како су тели да опсене цео овај срез а нарочито опозицију. Да није жалосно могло би бити и смешно. Ствар је у овом: Наш изабрани посланик г. Безереди-ја, недочекавши да се честито ни његов избор сврши, ваљда само што је примио мандат, а он беж у Суботицу, а под изговором, да иде да гласа за владиног кандидата, док међутим није ни бирач. Како се назива овако шта у поштених људи? Ал му вала ова ујдурма не упали, јер га ето укурташе. Е па сретно му било!

э|с
э|с

ИЗ НАЈЦРЊЕ ЕВРОПЕ.

Убијства, пљачке, отимачине и зулуми у Старој Србији, Арнаутлуку, Дебру и Македонији.

Написао Србин Србиновић.

(Наставак.)

28. јуна украли 3 вола Здравку Вукашиновићу из Станиловца.

Истог дана убили Радоњу Илића из Раче.

Истога дана убили Игњата Драмићанина из Дешишке и одвели му 2 вола.

4. јула украли 4 вола Миленку Ћирковићу из Стамуловића.

6. јула украли 3 коња Сретену Миловановићу из Селове.

11. јула украли једног вола Николи Раковићу из Тумке.

12. јула украли 1 вола Тодору Јовичићу из Пупавца.

Дакле за 6 месеци Арнаути су убили 4 српска грађанина на огњишту, украли 25 говеда и 33 козе.

Поред овога 24. јануара прешло их је српску границу 25 из Метохије: но наша их стража сузбила и 1 убила.

26. јануара неки Абдула-низам са карауле „Гепе" крријумчарио дуван. Опазила га српска стража, те се отвори пушчана ватра између њих, Абдуле и његових другова. — Абула рањен.

Између 9. и 10. марта Ариф-онбаша са једним низамом са к. „Баквице" и јед. Арнаутином дошли у наше село Витош, те упљачкали две краве и једног вола Смиљку Спасићу, које су оставили после јачег пушкарања.

28. марта низами са карауле „Орман тепе" покријумчарили већу количину дувана на нашу страну. Опажени ступили у борбу, бацили дуван и побегли.

2. априла 20 Арнаута из Метоха и Крпимеје упали у сред села Вукојевца и Дакиновца, па се повукли после упорне борбе.

12. априла прешла говеда Милоша и Ивана Џамовићи из Мердара у Турску. Низами домамили сопственике као да им стоку врате, па их повезали и са стоком спровели у Приштину, одакле се тек после 20 дана вратили.

22. маја упало 13 Арнаута из Метохије и Дубњице да пљачкају, но одбијени.

13. и 14. јула 6 Арнаута упало преко границе но отерани из пушака.

Дакле 26 повреда границе.

Од српске стране само је Јефта Миловановић из Крчмара прешао Турску границу, 2. маја и украо 2 вола. Овога је спазила српска стража те пуцала на њега и тешко га ранила, и ако по несрећи оздрави наши ће га судови строго и по закону осудити на казну, јер Србин уме и туђе право поштовати као своје. —

Међу тим за сва горе изложена зликовачка лица на тражење са српске стране да се ухвате и од стране Турских власти казне, те власти одговарају: да их нема, да су одбегли, да су непознатр, да ће ако се похватају бити кажњени, и на томе се ствар свршава.

НАКНАДНО

(*Извештаји о зулулима из прошлих година накнадно стигли.*)

Кичево. Џема Дервишов из села Шума, тукао је Ђерасима Бошковића из села Пемке, који живи у Србији и који је дошао 1895. г. да се види с фамилијом и том приликом отео му је десет лира.

Пећ. 27. новембра 1895. год. Асан сак Топаловић убио је Панту Пунишића из Белог Поља на сред Пећске чаршије у по дана.

*

Пећ. Кабаш Арнаутин из Ђурковца убио је 1896. год. Живка Ашанина, из нахије Пећске.

*

Гиљане. Али Ага Аговић из Гиљана убио је Дику из Бушинца, само за то, што је овај Дика у својој кошари склонио 1 девојку, коју је Али-Ага хтео пред целим селом да силује.

*

Гиљане. Познати зликовац Ђазим из Пограћа у сред дана пуцао је на Јована Стевановића српског учитеља ранилушког и три му прста са десне руке одбио.

*

Феризовић. 5. марта поарана је српска црква у Шипашници.

*

Нови Пазар. Мемат Јусуфовић и Амет Шиљамовић из села Сељанца убили су Антонија Јелачића из села Борчана — Копаоник.

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

⊙ **Сомбор** 3. новембра. (*Српска православна црквена општина.*) Пређашња ера наше црквене општине била је такова, да је наша општина спадала међу најтачније и најуредније општине и служила је као пример уредности и законитости. Далеко би ме одвело, да сад овде наводим каквим начином је оно стање престало и ово садашње наступило. Доста је рећи онога бољега више нема, а ово горе постоји и постоји од више година.

Када је нова управа примила власт у своје руке, обећала је златне куле, па од тих златних кула не само да нема ништа, него је дошло време зла, време нереда и незаконитости на сваком кораку. Наступио је тако рећи општи немар а они што су на врхунцу терају праву самовољу не обзирући се ни мало на законске прописе и сопствене штатуте, што је све на очевидну штету целе општине.

Да је наступио општи немар најбоље се види из тога, што црквени одбор као најглавнија управна власт по више пута се сазива а не може да се одржи; јер не дође прописан број чланова. Шта више ни саму главну скупштину нису могли из истог узрока да одрже и ако је на дневном реду био и избор неких учитеља а приликом избора обично су скупштине најмногобројније. Ако се ко са каквом молбом на одбор или општину обрати то и Бог заборави, док не дође на решење, па и кад се што реши, о том се странке никад не извештају, него морају приватно да дознају, шта је и како је решено. Кад икад се и сопствени закључци не извршују. Тако је још пре неколико месеци расписан стечај за књиговођу, али се избор још никад није обавио.

Највиши кр. рескрипт прописује две редовне скупштине: у марту и октобру месецу, па ево октобар прође а скупштине нема и ако има и прешних послова. Још у фебруару је расписан стечај за редовну учитељку у вишој девој. школи и Школски Савет је одавно изрекао кандидацију али избора још никад нема, и т. д.

Но поред немарности ту су многе и незаконитости. Општина је имала свога редовнога књиговођу али тај књиговођа није обављао своје дужности а нико није надзиравао те тако је цела прошла година прошла без састављених књига; на крају године пак књиговођа поднесе оставку и општину остави са неуређеним књигама и нико га није могао приморати да књиге доведе у ред јер је плату у напред извукао а на њему се не може ништа потраживати јер нема ништа. Зато су морали узети професора из трговачке школе да књиге у ред доведе и за то су му платили 200 фор. што је преко прелиминара, дакле незаконито. Још лане су неке празне просторије у великој општинској кући огласили да су за издавање и срп. гр. пев. друштво је за неке од њих, што су процењене у 40 фор. и обећало писмено 40 ф. а они нити издадоше другом нити овом друштву те просторије стоје пусте и тиме је општина оштећена са 40 ф. Ове године изађе наредба да се састави инвентар о општинском имању, што је поред осталих дужности, дужност перовођина, јер је перовођа општински плаћен са 300ф. Али они дадоше другоме, да инвентар састави а трећи да га препише, те платише састављачу 50 ф. а преписивачу 15 ф. Но конзисторија врати инвентар да се исправи и за исеравлење морадоше наново платити а то је ишло изван прелиминара, дакле незаконито. Неким свештеницима се издаје плата уредно а неки чекају по 5—6 месеци.

Ове и сличне немаре и незаконитости примetили су и неки наши одборници и противу њих улагали свој вето, па кад то не поможе, они чинише и пријаву вишој власти. Тако је пријаву учинио г. Плата Лугумерски одборник и изјавио да у одборске седнице више неће ићи нити прима даље одговорности, све дотле, док се ред и законитост не уведе. Г. Мила Гергуров, један од најтачнијих и најинтелигентнијих одборника, који законите прописе најбоље разуме, поднео је оставку, на свима линијама у општини, и тиме скида сваку одговорност са себе. Па то је узрок и томе, што чланови не долазе у заказане седнице те седнице не могу да се одржавају. По пропису штатута, ако који одборник без извине неколико пута изостане, брише се и његово се место попуњује. Овде има случајева, да неки одборници никад не долазе, па ипак су још одборници.

У кратко: право је хаос у овој великој општини српској а власти се чине и невеште, као да је све у најбољем реду. А оно строго узевши за сву могућу штету и због немара и због незаконитога поступка у општини, одговорна је и виша власт због слабог или никаквог надзора. Када је надзор савестан, онда су и злоупотребе немогуће. Зато би требала власт и на јавност изнете злоупотребе да на око узме, да преко својих органа с времена на време изненада поједине општине даје прегледати, те виновнике незаконитости на одговор да потегне и таке уредност и законитост свуда одржи.

Веле да је „јавност најбољи лек“. Зато и ми ово износимо на јавност у нади, да ће то учинити своје и ову од највећих и најимућнијих општина српских у добар ред довести и строгој законитости упутити.

Вести из места и са стране.

Прорачун српске велике гимназије у Новоме Саду за годину 1897. штампан је по наредби гимназијског патроната и додан је данашњем броју „Заставе“ као прилог.

Ђенерал Грујић у Сарајеву. „Сарајевски лист“ пише: Бивши министар-председник српски ђенерал Сава Грујић приспео је прекјуче (24. октобра) у Сарајево, уконачивши се код свога рођака надсаветника врховног суда г. Адалберта Шека. Г. Грујић посетио је јуче барона Апела и грађанског доглавника барона Кучеру, а за тим је отпутовао прегледавши неке знаменитости града.

Позоришна представа са игранком. Срби занатлије у Великој Кикинди приређују у недељу 10. (22.) новембра о. г. у арени Браће Када позоришну представу с игранком. Чист приход намењен је фонду за зидање српске цркве у В. Кикинди, а добровољни прилози примају се са захвалношћу; имена прилагача изнеће се на јавност. Приказан ће бити „Бој на Трњине“, позоришна игра у 3 чина, с певањем и играњем. Написао Радоје Црногорац. Редитељ је Милан Петровић адвокат.

Долазак краљице Наталије. Краљица Наталија долази кроз кратко време у Београд, да буде код краља Александра о његовом крсном имену св. Николи.

Убијен игуман. Из Дебра јављају, да је игуман манастира Бигора о. Михаило, убијен ових дана.

Класна лутрија. Први дан вучења срећака 5 кл. 12 кола добиле су срећке веће добитке и то: број 6319 дин. 5000, бр. 24.285 дин. 2000, бр. 26.575, 7.758, 15.074 и 17.064 по 1000 динара.

Исељеници из Босне. Иселило се из Бељиће преко Митровице, Ријеке, Ђенове за Америку 8 породица са 42 душе; међу овима има 3 породица аустријских поданика, које су се пре неколико година овде доселиле. Све ово бежи у далеки свет због тешке сиротиње, а биће их кроз кратко време много више.

После тридесет година. Покојни цар руски Александар II. пре тридесет година кад беше опет велике поплаве у Србији, послао је тада 10.000 рубаља у злату, да се разда сиротињи, која је тада оштећена била. Одбор који је тада руковао са прилозима, видећи да има доста новаца и прилога, реши да се тај дар императоров остави на приплод код управе фондова. Сад пак како је ова несрећа од поплаве направила грдне штете, то је одбор у првој седници својој решио, да се сав тај новац са интересом подигне и употреби на помоћ пострадалима од поплаве. Новац се већ скоро удвостручио за толики број година. Нека је и овом приликом вечна слава и покој императору Александру II.

Суђење Јерменима. Турски суд осудио је на смрт јерменског владику Хаскрејског због недавних нереда у Цариграду, а тако ето и владику из Битлиса, јер су били у свези са бунтовницима.

Осуђен фалсификатор. Михаило Пешић из Ниша хтео је да затаји оставину коју му је на чување предао пок. владика Виктор за манастир Хиландар. Судом је доказано да је Пешић кривотворио неке признанице у тој ствари те је осуђен на три године затвора, на плаћање трошкова и да накади манастиру Хиландару 7120 дуката.

Пострадали бегунци. Из Гацког у Херцеговини пребегла су два аустријска војника са фирером у Никшић. Фирер је остао у Црној Гори, а војници су пошли преко Турске у Србију, но дочекали су их Арнаути између Колашина и Берана и на место обојицу из пушака побили.

Немачка и воће. Ова држава сваке године све више увози воћа са стране, не може дакле да подмири потребу у својој земљи. Пресноога воћа увезла је 1893. год. 940.583 мет. цената, 1894. год. 1,160.334 ц. а 1895. год, 1,174.516 ц. Највише извози наша монархија у Немачку. Сушена воћа увезла је Немачка 1893. год 321.974 ц. 1894. год. 343.387 ц. а 1895 године 376.454 год. Највише је тога воћа купљено у Француској, Аустроугарској и Србији.

Енглеска заборавност. Последње године заборављене су у лондонским фијакерима између осталих ове ствари: кеса са 18.000 динара, дурбин, велосипед (?), једна мачка, канарица у кавезу, столица, згуснути гас у челичном цилиндру, пси, електричне батерије, грејалица за ноге, коњски мозак у шпиритусу, дечја колица, оружје, шивећа машина. Види се, да су Енглези прилично заборавни.

Шпањолска кнегиња дона Еквира Бурбонска, 25 година стара, ћерка дон Карлоса, побегла је са ожењеним сликаром Фолнијем и понела са собом адиђара у вредности 300.000 франака.

Кратке вести. Грофица Хартенау удовица Батенбергова била је у Софији, где се обавио редован годишњи помен Батенбергу. — На београдском Врачару изврнула је олујина једна кола и из њих четир особе од којих је једна јаче озлеђена. — У Пожуну је за време приказа пала мртва на позорници глумица Мина Бавијер. — У Патрас у Грчкој убио је на улици један човек тамошњег богатог трговца Франгопула, а трговца Коласа тешко ранио. На преслушању рекао је да је анархиста. — Између тројединчке владе и интенданта позоришног Милетића продужен је уговор још на две године. — Гимназија у Најштатлу славила је почетком овог месеца своју 150 годишњицу. — У Коморану је откривен споменик Клапки. — Краљ Александар поклонио је пострадалима од поплаве у Србији 10000 франака. — Турска влада закључила је погодбу за 4600 коња за артиљерију. — У Сарајеву је почео излазити нов лист „Босанска пошта“; 1. и 2. број је већ изашао. — Надвојвоткиња Стефанија провешће зиму у Дубровнику. — Менелик је обећао да ће доћи у Париз на изложбу 1.900. године. — У Абацији је скочила у море и удавила се Мина Роберт која је пре две недеље тамо допутовала из Пардубица. — У Бечу се потукли чланови два буршовска друштва, те је један од ђака смртно рањен. — У Паризу се преобукао неки лопов као поштански послужитељ и украо с поштанских кола 50.600 франака.

Трговина

Нови Сад, 9. нов. Пшеница прве каквоће 7 ф. 50—— н. Пшеница средња 7 фор. 20—30 нов. Пшеница лакша роба 7 фор. ——— новч Наполица 6 ф. 30—60 н. Јечам 3 ф. 40—50 н. до ф. — н. Зоб 5 ф. 20—30 н. Кукуруз у зрну стари 3 ф. 50—60 нов. Нови у клипу 2 ф. 10—— н. Маст 60 фор. Сланина сува 60 ф., дебела паљена 60 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 50—— н.
„ средњи . . . 48—— н.
„ лаки . . . . 46—— н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 30—36 н. по клгр.
Јагњци ——— ф. по пару.
Овци . . 8—16 ф. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

8. новембра било је . . . 2·57 мет.
9. новембра било је . . . 2.52 мет.

*

Беч. (Трговачки извештај комисионалне радње за јаја, живад, воће, рибе и раке Јове Субановића.

У овој недељи, премда је био довоз јаја нарочито велики ипак су остале цијене чврсто од прошле недеље и плаћају се у оригиналним сандуцима 1440 ком. фришка роба од 31 до 33 ком. за 1 фор, а јаја из креча 38—40 ком. за 1 ф.

Живина дебела има добар пролаз, мршава се не може никако продати а гуске се много траже.

Цијене су према каквоћи им

1 пар пилића од 80 н. до 1 ф. 30 н.
1 пар патака од 1 ф. 50 н. до 1 ф. 70 н.
1 пар тука (ћурака) од 3 ф. 50 н, до 4 ф. 50 н. односно 45 н. кила живе ваге.
1 пар гусака од 2 ф. 70 н. до 3 ф. 20 н.

Од живине се плаћа у Бечу од пар пилића 11 н. гусака и патака 39 н. од тука (ћурака) 65 н.

Ако се туке шаљу Atzsgersdorf, где ће се одмах за Енглеску клати, неће се потрошарина платити.

Воћа је препуна овдашња пијаца но ипак ораси се плаћају од 16 ф. до 24 ф. 100 кила.

Риба особито боља врста, као шаран, смуђ, кечига, сом и т. д. много се тражи а плаћа се: шаран 80 н. до 1 ф. 20 н., сом од 70 н. до 1 ф. 05 н., кечига од 80 н. до 1 ф. 20 н., штука од 60 н. до до 80 н., бијелке од 35 ф. до 45 ф. 100 кила.

Потрошарина од рибе изнаша 7 фор. 80 н. од 100 кила.

Најновије вести.

Отац и син. Као што смо прошли пут јавили, било је одлучено, да се српски краљ састане са својим оцем на добру једног банкира близу Беча. Сад јављају, да је Милана из Беча нестало и не знају куд је отишао. Кажу, да се Милан разљутио због једне депеше, коју је добио из *Београда*, па је ужасно грдећи и свог сина и своју жену отишао, не хотећи се састати са сином својим.

Адреса Угронове странке сматраће садашњи сабор незаконитим јер није израз слободне народне воље и *искаће за то распуст сабора.*

На дворском ручку. У прошли четвртак даван је у српском двору ручак у почаст бив. румунског министра-председника и рођака краљевог, Алексаидра *Хашарџије.* На том ручку беху *Пашић*, *Ристић* и *Гарашанин.* Ово је први случај, да су ова три политичара заједно била. У политичким круговима изазвао је овај састанак велико изненађење.

Одступање и иступање. Бугарски војени министар *Петров* је у својој оставци изјавио, да не само да отступа *као министар*, већ *да намерава иступити и из војске бугарске.* Кнез Фердинанд је пак изјавио, да ће оставку уважити после избора.

ПРИПОСЛАНО.*)

Отворено писмо

г. Ђури Крагујевићу

умир. учитељу у Сомбору.

Уцвељеним срцем — не са губитка ваше личности што сте отишли из наше средине, него са онога чуда и покора, што сте у рачунима наше св. цркве, у запарложеној нашој школи незнањем обуке, у општинским књигама и архиви, у класичној преписци и званичним актима што их у општинско име дивним својим рукописом и нечувеном стилистичном вештином водисте, међу којима и ово ваше „званично“ писмо нађосмо што га управисте на жупаниско школ. надзорништво барањско (3 или 30. авг.) — питамо вас ево пред лицем целог света и пред Богом живим, да нам у овом пошт. листу у року од 14 дана безусловно одговорите, јесте ли га господине отправили томе кр. школском надзорнику? — јер је копија његова *вашом руком* писана у нашим рукама:

Препис.

Z. 112. — 1896.

Wohlgeborener Herr Schul Inspector!

Was in meinen Herzen stehet, muss ich ausdrücken. — Ich bin alt 61 Jahre, diene ich als Lehrer 38, Jahre, hier in loco 22 Jahre. Jezt durch Hohes Cultus Ministerim bin ich in die Pension gesezt. Als gutem Patriota als alter ungarischer penzionierter Lehrer danke dem hohen Ministerium und sage: Gott erhalte Ungarn Land! Hoch Magyar orszag und Edles ungarisches Nation. — Das soll ein jeder Lehrer sagen und wünschen. — Nachdem ich von diese unrichtige gemeinde los bin, so nehme ich die Ehre ihnen beerichten, dass Eeuer Wochlgeboren gut Abacht gibt, weil die Gemeinde jezt nicht patriotis und der Lehrer nie nie seine Gehalt bekommt ordentlich, weil die Gemeinde sehr schwach sorgt sich um die Schule, alles muss der Lehrer selbst thun, desswegen sind ihm die Feunde und dazu gebe ich mein separat votum, dass diese Schule im Interesse der Ungarn Land und Regierung sol in die Comunal Schule werwendet werden, und wenn dass geschiet, so werden die übrigen leicht gehen. Mit aller Hochachtung

Duna Szekcsö 3. August 1896.

Eu. Wohl! unterthänigster Diener

GEORG KRAGUJEVIĆ m. p.
penz. Lehrer.

За верност преписа

Гаврило Бољарић
протопрезв.

У Мохачу 10. (22.) октобра 1896.

У име целе срп. правосл. црквене општине, у Д. Сечују, 14 (26.) октобра 1896.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво „Заставе“ ни у ком погледу. Уред

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Изашла је из штампе књига:

„О УЗРОЦИМА ЗЛОЧИНА.“

НАПИСАО

Јаша Томић.

Српска штампарија др. Светозара Милетића. У Новом Саду 1896 год. Књига је близу 16 штампаних табака велике осмине (250 страна) и стаје 2 круне или 2 динара. Може се добити код писца у Н. Саду и у свима књижарама. Растуривачи имају 20% рабата.

Огласи.

ВАЖНО!

За поседнике кућа и земаља овде је новооснован посреднички завод

ЗАЈМА

на амортизацију са $4^1/_2$ % као и менички кредит са ванредно повољним условима.

Спровађање иде *без икаквог унапред плаћања* (форшуса).

На ово односеће се раздате проспекте препоручујем учтиво пажњи.

Са поштовањем

Фердинанд Франкл

футошка улица бр. 2. поред хотела Мајер Нови Сад.

583 1—10

ЈОВО П. СУБАНОВИЋ

у Бечу IV. Lambrechtsgasse 3

комисионални посао за јаја, живад, воће рибе и раке.

Част ми је поштованој господи трговцима до знања ставити, да сам под горњим именом на овдашњој пијаци комисионалну радњу отворио.

За постигнуће повољних цијена и највеће солидности и тачности у послу јамчим својим поштењем те препоручујући се остајем с особитим поштовањем

585 1—1 **Јово П. Субановић.**

На умирење и утеху човечанству, које пати од глисте тракаре и болова у желудцу!

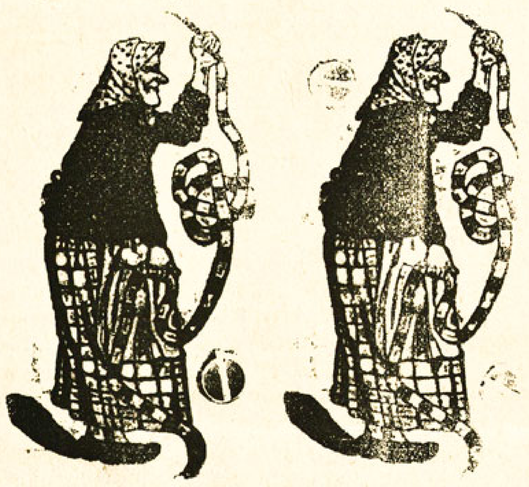

Знак.

Јемчим, да се глиста тракара (пантљикара) мојим леком (Granat-Kapseln) сасвим утамани заједно са главом јој врло брзо (за шест минута) без икаквога бола. Исти се лек може **добити прави једино код**

лекарника Јосифа Шнајдера у Решици

(Hauptgasse 26.)

Јемчим, да лек дејствује брзо и сигурно и без болова. Исти не шкоди ни онда, ако случајно и нема тракаре. — Нека ми се назначи старост. — **Лек је повлашћен**. Оригинална кутија заједно са упутством стаје 3 фор. 50 нов. уз наплату у наточ или за готово, било за наше крајеве, било за стране земље.

Тракара се познаје: по бледилу у лицу, мутном погледу, прстеновима око очију, мршављењу, избацивању, језик је обложен, нема глади нити вари а наилази по некад и несита глад, наилазе несвестице особито на таштину, подригивања, оток, киселина у желудцу, љутина, надимање, пролив, пробадање, и други болови у утроби, лупање срца, неправилности у кружењу крви, особито у женских, честе и изненадне главобоље, наклоност меланхолији па и самом самоубијству. Даље имам:

Сантал-лек

који лечи за **8 дана** цурења из цеви за мокрење у женских и мушких без убризгивања и без икакве сметње. Једна кутија 2 фор. 50 нов. — За застарелу бољу стаје кутија 4 фор. с поштарином заједно. Овај је лек **ненадмашим**. Све се то добија једино код **Јос. Шнајдера** лекарника у Решици Hauptgasse 26. 535 4—20

ДВА СПОСОБНА ПОМОЋНИКА

једног у мануфактурној а другог у шпецерајској радњи вична, који са 4 земаљска језика владају а плата до 300 фор., и *два шегрта* потребује

Николаус Стефан

592 2—3 у Перјамошу

стовариште и винарска радња у великом.

ПРЕБЛАУЕР КИСЕЛА ВОДА најчистији алкаличан киселак у Алпима. Ванредно дела код застарелих катара у опште а особито код сувишне мокраћне киселине, застарелог катара у бешици, запаљења бубрега, а врло добро дела и против камена у бубрезној бешици. Састав њен и добар кус чини је уједно и најбољом дијететичном и освежавајућом водом.

Управа преблауерске киселе воде 521 13—30

Св. Леонхарт у Корушкој.

ПРЕПОРУЧУЈЕ и ШАЉЕ НА ЗАХТЕВ

СВОЈ ИЛУСТРОВАНИ ЦИЈЕНИК СЛЕДЕЋЕ РОБЕ:

ПЕТАР НИКОЛИЋ

Загреб

ИЛИЦА БР. 7

I. КАТ.

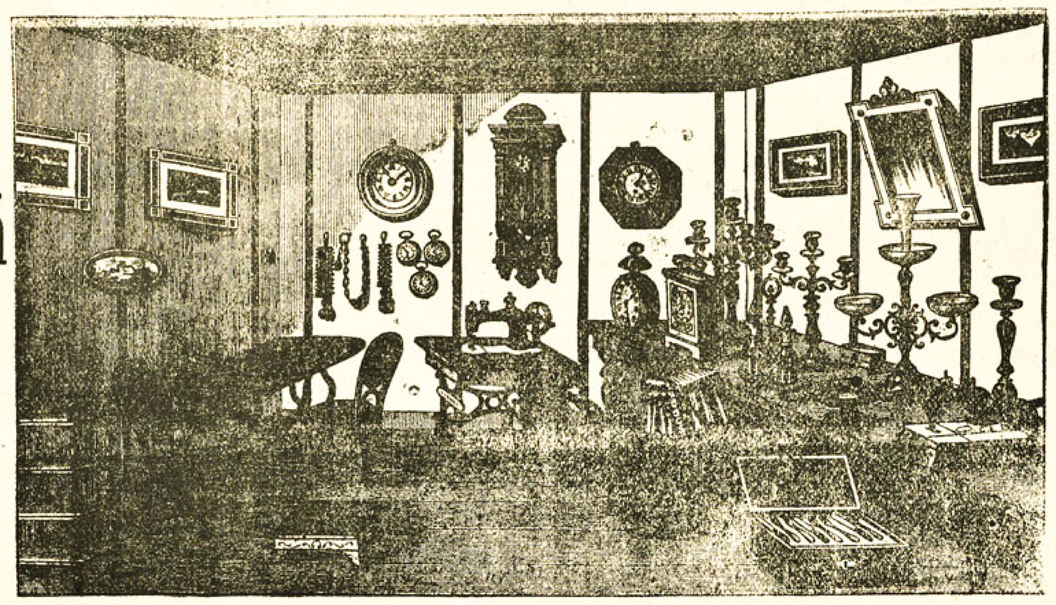

ПОКУЋСТВА:

(Möbel)

дрвеног, гвозденог и тапетираног, фотеља, столица и канабета.

ЈЕДАЛА

од кина-сребра које је правим сребром посребрено.

СЛИКА:

српски народни и историјски. Светих икона, кандила крстова и целиваћих икона за цркву.

ОГЛЕДАЛА

у позлаћеним и дрвеним оквирима.

Сатови за зид и будника.

ЏЕПНИ САТОВА:

златни, сребрни и од Туле за господу и госпође.

Златни и сребрни ланаца за господу и госпође.

КОЛИЦА ЗА ДЕЦУ.

Шивећи стројева

систем Сингер, Хове, Велер и Вилсон и најновије са о круглим чунком (Ringsshiff).,

РОБА ЈЕ БИРАНА ПРВЕ И НАЈВОЉЕ ВРСТЕ

уз гаранцију

ЦИЈЕНА УМЈЕРЕНА И СТАЛНА.

РОБА СЕ ДАЈЕ ЗА ГОТОВ НОВАЦ

И МЈЕСЕЧНУ ОДПЛАТУ.

Ценике и прорачуне шаље бадава и франко.

18 51—

ПЕТАР НИКОЛИЋ, Загреб.

Изванредни сватовски и за сваку прилику поклона

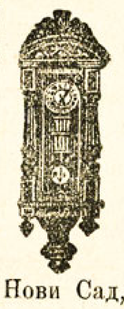

има

код

КРАУЗ ШАМУ

златара и сајџије, шпецијалитети а радња у кина-сребро еспапу

Нови Сад, Франц Јосифова (главна) улица бр. 3. у Лакићевој кући.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ драгог камења, злата и сребрног еспапа, златни и сребрни џепни као и за зид и са шеталицом САТОВА

БОГАТО СТОВАРИШТЕ најбољег од кина-сребра еспапа, као у прибору за јело, исто тако у луксузним стварима.

Моји ножеви, виљушке, кашике и остало остају увек бели, за чега гарантујем.

Златарска радња госп. Филипа Шосбергера налази се код мене.

СТОВАРИШТЕ ОПТИЧКОГ ЕСПАПА.

Све оправке што у ову струку спадају обављају се савесно и јефтино.

Сатови са 1 годином гаранције. 539 6—10

НАЈПОУЗДАНИЈЕ СРЕДСТВО

против затвора, немања апетита и из тога проистичућих невоља је Зелтана Зенкеа:

„ПРИЈАТЕЉСКО ПИЋЕ“

од биља за стомак зготовљени ликер.

Цена једне боце 40 и 80 нов.

Може се добити заједно са *упутством* у свима спецерајским трговинама у *Новом Саду*, даље у спецерајској трговини *Милана Сајића у Старој Бечеју* и код произвођача у *Вашархељу*.

Наредбама високог кр. угарског министарства трговине бр. 74265. и аустр. цар. и кр. министарства трговине бр. 71602. одобрено.

502 8—10 Золтан Зенке.

ПРОТИВ

кашља, промуклости и шлајма

најбоље је средство **Ретијеве** врсте

РЕМЕТЕФЎ-CZUKORKA,

који оне невоље брзо лечи. Може да се добије у свакој лекарници. Цена је једне кутије **30 н.** Цена пет кутија **1 фор. 50 нов**, које бесплатно шиље

Бела Рети

552 3—15 лекар у Бекеш-Чаби.

Припознатог штабског надлечника и физикуса Др. ШМИТОВ

ЗЕЛТИН ЗА УШИ,

који одстрањује **глувило, зујање у ушима, течност из ушију и наглувост**, па и у застарелим случајевима. Добити се може за 3 марке 50 сантима једна флаша заједно са упутством употреба у лекарници **Гавре Плавшића** „код светог духа“ у Новоме Саду. 437 7—10

СРПСКА БАНКА

У ЗАГРЕБУ

АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ 9,000 000 КРУНА

ПРИМА НОВЧАНЕ УЛОГЕ

НА ШТЕДЊУ И ПРИПЛОД

уз камату од 4% чисто

(БЕЗ ИКАКВИХ ПОРЕЗА ИЛИ ОДБИТАКА.)

Могу јој се слати и страни новци, које она под најповољнијим условима преобраћа у аустр. новац.

Осим тога Српска Банка ради све солидне банков е послове и извршује их тачно и брзо. 45 47—

ШМРКОВИ

(Pumpe) сваке врсте за домаћу потребу, за земљоредњу, при грађевинама и индустрији.

Новина: По патентованом систему Bower-Barff-овом.

Ови шмркови су неоксидовани и с тога се за њих рђа не хвата.

Каталоге шаље бадава и бесплатно.

ВАГЕ КАНТАРЕВИ

по новијој савршеној конструкцији сваке врсте

од дрвета и гвожђа, за трговину, промет, творнице и земљорадничке потребе, као и за мерење стоке и за домаћу потребу.

469 10—12

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14.

Каталоге шаље бадава и бесплатно.

Иначе се могу добити како шмркови тако и ваге у свакој трговини стројева.

Нови лечничко-технички атеље за оне који болују од зуба.

Вратио сам се из иноземства, где сам проучавао лечење зубобоље и част ми је п. н. ставити до знања, да сам отворио

ЗУБНО-ЛЕЧНИЧКО-ТЕХНИЧКИ АТЕЉЕ

за оне, који болују од зуба, у моме стану главна улица бр. 13. у кући Браће М. Поповића, где по најновијем начину лечим.

Све операције са свим са **Cocain**-ом или Готовим вешто све врсте дине зубе, тако **Умерене** цене.

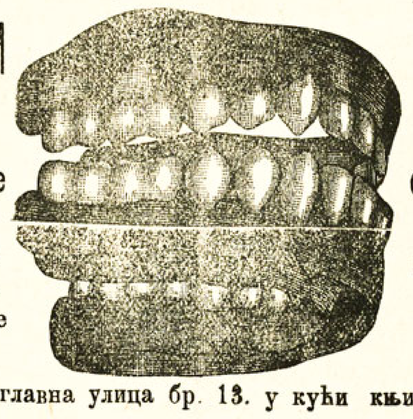

без бола изводим гасом за успављивање, бломбирања, како поје- и целе редове.

Часови лечења дневно, пре подне од 11—1 сахата, после подне од 3—5 сахата.

Др. САМ. ЛЕВИ, зубни лекар,

468 8— Нови Сад, главна улица бр. 13. у кући књижаре Браће М. Поповића.

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник: Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.